

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Mi, u državnom odvjetništvu odgovorni smo za poštivanje i provođenje zakona kroz progon počinitelja kaznenih djela, kroz poduzimanje pravnih radnji za zaštitu imovine Republike Hrvatske i zaštitu zakonitosti općenito.

Svjesni smo da zbog toga društvo očekuje da svaki državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika postupa, zakonito, pravično i časno u vršenju svojih dužnosti.

Zbog toga cijenimo da je potrebno donijeti Etički kodeks koji proizlazi iz te vizije i na taj način pisanim putem za sve državne odvjetnike i zamjenike državnih odvjetnika potvrditi postojeće standarde ponašanja kojih se trebaju pridržavati u izvršavanju svojih odgovornosti.

Velika većina pravila kojih se i sada pridržavamo u radu državnih odvjetništava temelji se na značenju i duhu ustavnih odredbi, međunarodnih ugovora, zakona, mjerodavne pravne tradicije, pravilnika o unutarnjem poslovanju kao i drugih izvora. Ta uobičajena pravila već dugo služe kao odrednica što je dopušteno i primjereno u državnom odvjetništvu i većina nas ih jednostavno uzima kao uobičajene standarde ponašanja.

Ocjenjujemo da je nekima od tih standarda ponašanja potrebno dati detaljniju definiciju koja će se odnositi na dnevnu praksu kako bi ti standardi započeli funkcionirati kao istinske smjernice u našoj stručnoj praksi, a također smatramo da je neke standarde potrebno nadopuniti ili odrediti i to je razlog da je Kolegij Državnog odvjetništva Republike Hrvatske proširen sa županijskim i općinskim državnim odvjetnicima i predstavnicima županijskih i općinskih državnih odvjetništava sa područja pojedinih županijskih državnih odvjetništava na prijedlog Glavnog državnog odvjetnika i Udruge državnih odvjetnika Republike Hrvatske usvojio dana 29.

¹ Etički kodeks je interni priručnik – treći se ne mogu pozivati, odnosno tražiti primjenu Kodeksa, on je interan i primjenjuje se interno vidi pod IV. 1.

Varijanta :

Etički kodeks je interni priručnik – on ne ustanovljava, i ne namjerava ustanovljavati bilo kakva prava, konkretna ili proceduralna, koja bi bilo koja stranka mogla zakonski ostvariti u građanskom ili kaznenom postupku.

listopada 2003. predloženi tekst Etičkog kodeksa kako je to niže navedeno i uputio ga državnim odvjetnicima i zamjenicima državnog odvjetništva na prihvaćanje.

ETIČKI KODEKS

državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika

I. OPĆA NAČELA

Kodeksom državnoodvjetničke etike utvrđuju se načela i pravila ponašanja državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika kojih su se oni uvijek dužni pridržavati s ciljem očuvanja i daljnjeg razvoja dostojanstva i ugleda državnog odvjetništva kao samostalnog i neovisnog pravosudnog tijela.

1. Državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika² svoje će dužnosti obavljati:

- a) zakonito i stručno, sukladno Ustavu, zakonima i pravilniku u unutarnjem poslovanju vodeći istodobno računa o pravodobnom i točnom obavljanju poslova državnog odvjetništva, odnosno poslova koji su mu povjereni;
- b) posebno pazeći na poštivanje i zaštitu osnovnih ljudskih prava utvrđenih Ustavom, zakonom i Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda;
- c) uvijek poštujući dostojanstvo drugih, bez obzira na to o kojoj se osobi radi i bez obzira na njen status, kao i bez diskriminacije u pogledu vjere, spola, seksualnog određenja, nacionalnog i regionalnog porijekla, pripadanja etničkoj grupi, boji kože, dobi ili po bilo kojem drugom osnovu;
- d) objektivno, nepristrano i neovisno od prosudbi i mišljenja javnosti i izvanjskih pritisaka;
- e) na način da se zakonitost i pravilnost njegovih odluka može provjeriti i da se uvijek mogu utvrditi razlozi zbog kojih je ta odluka donesena.
- f) poštujući rokove u tijeku postupka, uz dužno poštivanje pravila o prioritetima u rješavanju predmeta, nastojeći da primljene predmete istog stupnja hitnosti rješava prema redoslijedu primanja u rad;

² Naziv državni odvjetnik koristi se i za žene i muškarce koji su na toj dužnosti.

g) ulažući svakodnevne napore u svoje stručno usavršavanje i obrazovanje.

2. Na dužnosti i u slobodno vrijeme državnoodvjetnički dužnosnik će se ponašati tako:

- a) da će slijediti upute u vezi davanja informacija trećima držeći se unutarnjih pravila o davanju obavijesti o radu državnog odvjetništva i radu na pojedinim predmetima;
- b) da će zadržati za sebe sve što je doznao o strankama i njihovim pravima, obvezama i pravnim interesima u okviru obnašanja dužnosti, osim ako bi to predstavljalo kažnjivo djelo;
- c) da će čuvati tajnost podataka koje je saznao na radu ili u vezi s radom, odnosno koji su zakonom ili odlukom nadležnog tijela označeni kao državna, vojna, službena ili poslovna tajna;
- d) da će se u slučaju kad primi od državnog odvjetnika iz tog ili višeg državnog odvjetništva naputak za postupanje u određenom predmetu suzdržati da o tome daje drugima bilo kakove obavijesti ili komentare;
- e) da će vodeći računa o javnosti rada državnog odvjetništva kao pravosudnog tijela, poštivati profesionalne standarde u postupanju i općenito u svojim nastupima;
- f) da se ni na koji način neće koristiti svojim službenim položajem ili ugledom državnog odvjetništva za ostvarivanje svojih prava ili interesa.
- g) da će prije preuzimanja bilo kakvih poslova izvan državnog odvjetništva obavijestiti o tome državnog odvjetnika, odnosno višeg državnog odvjetnika i postupiti u skladu s dobivenim mišljenjem;
- h) da će se suzdržati od obavljanja slobodnih aktivnosti koje bi bile u sukobu s službenim dužnostima ili bi mogle umanjiti njegov društveni ugled i ugled državnog odvjetništva, te da će izvijestiti višeg državnog odvjetnika ili državnog odvjetnika o onim slobodnim aktivnostima koje bi u percepciji javnosti mogle pobuditi sumnju u njihovu samostalnost i objektivnost i time umanjiti njihov društveni ugled i ugled državnog odvjetništva;
- i) paziti da svojim ponašanjem na javnim mjestima i ponašanjem općenito ne nanese štetu ugledu državnog odvjetništva ili državnoodvjetničkoj dužnosti.

II PRAVILA U VEZI ODNOSA I SURADNJE U DRŽAVNOM ODVJETNIŠTVU

1. Odnos između zaposlenih u državnom odvjetništvu

- a) državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika prije poduzimanja određene radnje ili odluke za koju smatra da može imati negativni odjek u javnosti ili utjecati na ugled i položaj državnog odvjetništva upoznat će s time višeg državnog odvjetnika, odnosno državnog odvjetnika;
- b) dužnosnici u državnom odvjetništvu će međusobno i prilikom zajedničkog rada uvažavati druge i odnositi se prema njima s poštovanjem;
- c) dužnosnici u državnom odvjetništvu svoj rad će usmjeriti na postizanje čim boljih rezultata, kad je to potrebno raditi će zajednički pomažući se međusobno i upoznajući druge sa svim svojim saznanjima o poslu koji rade;
- d) dužnosnici u državnom odvjetništvu neće jedni od drugih, niti od ostalih zaposlenika tražiti usluge koje bi dovele do kompromitirajućih situacija ili poremećaja odnosa.

2. Odnos dužnosnika prema nadređenima

- a) dužnosnici u državnom odvjetništvu odgovaraju svom nadređenom za svoj rad i metode koje koriste kod svojih radnji;
- b) dužnosnici će svoje nadređene na vrijeme i bez posebnog upita obavijestiti o svim predmetima i saznanjima vezanim za rad državnog odvjetništva za koje se razumno smatraju da je važno da s njima isti budu upoznati,

3. Odnos dužnosnika prema podređenima

- a) dužnosnici će se u svakodnevnom radu prema zaposlenicima odnositi otvoreno i s uvažavanjem, biti pravedni i davati im dobar primjer;
- b) svoje podređene obavijestiti će o svim predmetima za koje je nužno da oni s njima budu upoznati, te im osigurati dostupnost podataka nužnih za kvalitetno obavljanje poslova, kako bi podređeni svoje dužnosti dobro i ispravno obavljali;
- c) u organizaciji rada voditi računa i poštivati što je moguće više želje, afinitete, mogućnosti i sposobnosti svojih podređenih;

- d) poticati podređene na stručno usavršavanje i obrazovanje.
- e) sustezati se od privatiziranja odnosa, te poticanja podređenih na djelovanje nespojivo s ovim Kodeksom.

4. Odnos između državnih odvjetnika

Državni odvjetnici će poštujući zakonske odredbe o međusobnim odnosima između viših i nižih državnih odvjetnika međusobno surađivati sa ciljem postizanja što boljih dobrih rezultata pri čemu će biti otvoreni u suradnji i razmjeni informacija i podataka koje su saznali, a mogu biti od interesa za rad drugog državnog odvjetništva.

III POSEBNA PRAVILA O ODNOSIMA I SURADNJI S DRUGIMA

1. Odnosi sa sudom

- a) državni odvjetnici i zamjenici su prilikom zastupanja na sudovima i u svakodnevnoj komunikaciji sa sudom dužni poštivati i čuvati dostojanstvo suda, svoje osobno dostojanstvo i dostojanstvo državnog odvjetništva;
- b) dužnosnik državnog odvjetništva neće (osim ukoliko je to neposredno utemeljeno u pisanom dokumentu koji predstavlja dio spisa) van ročišta ili glavne rasprave iznositi komentare o donesenim odlukama suda ili o tome kako sud treba postupati u određenom predmetu, niti će davati informacije drugima o radnjama suda za koje je saznao;
- c) samo iznimno uz prethodnu pismenu suglasnost višeg državnog odvjetništva, dužnosnici mogu pred sudovima iznositi svoje stavove koji odstupaju od stavova državnog odvjetništva.

2. Odnosi s policijom³ i drugim državnim tijelima koja sudjeluju u predistražnom postupku

- a) Državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika će u odnosu s policijom i drugim državnim tijelima koja sudjeluju u predistražnom postupku postupati na način koji će poticati suradnju, pri čemu će davati jasne upute i donositi razumljive odluke u skladu sa zakonom i svojim odgovornostima;

³ Pod pojmom policija u smislu ovog Etičkog kodeksa obuhvaćeni su policijski službenici iz Ravnateljstva policije, te pripadnici vojne policije.

- b) Državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika će davati upute policiji i drugim državnim tijelima koja sudjeluju u predistražnom postupku tako da time ne dovodi u pitanje djelovanje policije i drugih državnih tijela na zakonit i uredan način, a ako utvrdi da je počinjena zlouporaba ili postupljeno protivno zakonu poduzeti će potrebne mjere u skladu sa svojim ovlastima;

3. Izvidi

Državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika poduzeti će sve potrebno da se podnositelj kaznene prijave i druge osobe za čije izjave smatra da mogu pridonijeti ocjeni o vjerodostojnosti navoda u prijavi ne opterećuju više nego što je to nužno i u interesu urednog obavljanja zakonskog postupka. Ukoliko je nužno poduzeti će potrebne mjere za zaštitu te osobe ili njoj bliskih osoba.

4. Odnos s osumnjičenikom i okrivljenikom

- a) državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika treba paziti da se ne koriste dokazi za koje zna da su dobiveni ili za koje osnovano vjeruje da su dobiveni na nezakonit način, a ako je pri pribavljanju takvog dokaza došlo do grubog kršenja temeljnih ljudskih prava tada ga može koristiti u svrhu iniciranja zakonskog postupka protiv osobe koje je odgovorna za takovo kršenje;
- b) državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika će prilikom provođenja izvida poduzimati radnje za pronalaženje objektivne istine, pri tome će u svoja razmatranja uključivati sve okolnosti, kako one koje idu u korist tako i one koje terete osumnjičenika;
- c) kad državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika sazna činjenice i podatke koje idu u korist osumnjičenika ili okrivljenika, te kad sazna za činjenice i dokaze koji su bitni za donošenje odluke, dostaviti će bez odgode podatke o dokazima, odnosno činjenice sudu;
- d) državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika u odnosima s okrivljenikom ili osumnjičenikom, kao i s osobom koja surađuje u postupku i za koju postoji osnovana sumnja da je počinila kazneno djelo treba štiti prava i ugled osumnjičenika, odnosno okrivljenika, svoj ugled i ugled državnog odvjetništva, on će se suzdržati od kontakata i radnji koje mogu dovesti u sumnju njegovu objektivnost. Radi uklanjanja takove sumnje te kontakte održavati će kad god je to moguće u službenim prostorijama uz sačinjavanje službene bilješke ili snimke o razgovoru s tom osobom

5. Suprotna stranka

- a) Državni odvjetnici postupati će iskreno i pošteno prema suprotnim stranama. Državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika biti će uvijek otvoren za nagodbu sa suprotnom stranom u građanskim i upravnim stvarima pazeći pri tom na interese države ili druge stranke koju zastupa.

- b) Državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika biti će uvijek otvoren i za druge načine rješavanja kaznenih predmeta kroz odgodu kaznenog progona, izvansudsku nagodbu i sporazum u istrazi sa svrhom ubrzanja postupka no nikada nauštrb načela i interesa koje u tim postupcima zastupa.

6. Oštećeni i stranka koju zastupa državno odvjetništvo

- a) Dužnosnici će obratiti pažnju posebnu žrtvi kaznenog djela i njegovim najbližima i zaštiti interesa oštećenika.
- b) Dužnosnik koji radi na konkretnom predmetu dati će oštećeniku i stranci koju zastupa državno odvjetništvo sve potrebne obavijesti o stanju i ishodu postupka, te o njihovim pravima koja u tom postupku mogu ostvarivati.
- c) Dužnosnik će se suzdržati od iznošenja svojeg osobnog mišljenja prigodom davanja obavijesti strankama o pravilnosti donesene odluke, poduzete radnje o kojoj daju obavijest, te od davanja izjava o mogućem načinu završetka postupka.

7. Društvo - Odnos sa strankama i građanima općenito

- a) U vršenju svoje službe državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika će se ponašati pažljivo i savjesno prema svima s kojima dolaze u kontakt. U dodiru s građanima uspostavljati će uljudne odnose. Na zahtjev tih osoba dati će im u razumnom roku sve informacije koje su ovlašten dati, a ako ne mogu postupiti po traženju te osobe upoznati će je s razlozima.
- b) Dužnosnik će odbiti primanje poklona i usluga od stranaka i dugih učesnika u postupku. Ako je poklon ili pogodnost učinjena protivno njegovoj volji izvijestiti će o tome nadređene odmah po saznanju, u pismenom obliku i uz navođenje okolnosti pod kojima je uslijedio poklon ili pogodnost. Tako će postupiti i ako se radi o pokušaju davanja poklona ili činjenja pogodnosti.

8. Državna uprava

- a) Državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika će u kontaktu sa službenicima u državnim tijelima težiti svrhovitoj suradnji, kako u kaznenom, tako i u građanskom i upravnom postupku.

- b) Državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika dužan je voditi razgovore i sastanke s osobama iz državnih tijela na način da sebe osobno i državno odvjetništvo koje zastupa prikaže kao stručnog i pouzdanog sugovornika.
- c) Državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika će radi suzbijanja korupcije u državnim tijelima Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta dostaviti sve podatke i dokaze koji su nužni za uspješan progon kaznenih djela koja su počinili zaposlenici u državnim tijelima i u državnoj upravi kao i drugih kaznenih djela koja mogu biti od utjecaja na integritet državnih tijela i državne uprave.

9. Mediji

U pojedinim kaznenim i drugim slučajevima državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika će iznositi svoje mišljenje o slučaju samo na ročištu. Državni odvjetnik ili zamjenik kojeg je ovlastio dužan je dati medijima što je moguće objektivniju informaciju, koja je u to vrijeme opravdana i dopuštena obzirom na stadij postupka, uzimajući pritom u obzir sve okolnosti slučaja, a posebno prava žrtve, ali i osumnjičenika, odnosno okrivljenika.

10. Druge zemlje

Prilikom rada na zahtjevu za pružanje pravne pomoći, državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika će traženu pomoć pružiti u najkraćem mogućem roku.

IV ZAVRŠNE ODREDBE

1 Poštivanje

Državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika imaju profesionalnu i moralnu obvezu poštivati Etički kodeks u svakodnevnom radu, u cilju promicanja prakse u kojoj će u pojedinim državnim odvjetništvima u kojima su uočena kršenja Kodeksa ta kršenja biti podvrgnuta odgovornoj i otvorenoj raspravi.

Etički kodeks ne donosi nikakva nova neovisna pravila o stezi i o radnim obvezama, osim onih koja proizlaze iz postojećeg zakonodavstva ili propisa i svrha je njegova donošenja dati poticaj za daljnje etičko oblikovanje i podizanje svijesti unutar službe državnog odvjetništva.

Etički kodeks kao oblik smjernica za rad i ponašanje dužnosnika ne ustanovljava bilo kakva materijalna ili proceduralna prava koja bi bilo koja stranka mogla zakonski ostvariti u građanskom, kaznenom ili nekom drugom postupku.

2. Vrednovanje i dopune

Etički kodeks nije skup nepromjenjivih pravila, on može prestati važiti ili može doći do razvitka drugih pravila koja stupaju na njegovo mjesto ako postanje neprimjenjiv, zbog toga je za državno odvjetništvo važno da pravila etičkog kodeksa budu nadopunjavana. Radi toga će se on podvrgavati periodičnom vrednovanju, na način da će se svake dvije godine razmotriti njegova pravila.

3. Stupanje na snagu

- a) Ovaj kodeks stupio je na snagu 20. prosinca 2003. godine jer ga je do tada prihvatila natpolovična većina državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika zaposlenih u državnom odvjetništvu na dan 30. listopada 2003. godine.⁴
- b) Državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika prihvaćaju Etički kodeks potpisivanjem izjave koja glasi: Izjavljujem da sam suglasan s odredbama etičkog kodeksa, te da ću ga se pridržavati s ciljem očuvanja i daljnjeg razvoja dostojanstva i ugleda državnog odvjetništva kao samostalnog i neovisnog pravosudnog tijela.

OBRAZLOŽENJE

Etički kodeks nije zamišljen kao zakonski obuhvatan sustav pravila, nego kao skup općih načela koja su vodeća u ponašanju državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika tj. etički kodeks služi kao putokaz prilikom izvođenja radnji, ali i kao smjernica jer daje odgovore kako se ponašati u određenoj situaciji.

Nije potrebno spominjati da odgovornosti koje proizlaze iz drugih propisa, te, na kraju i iz osobne odgovornosti pojedinaca djeluju bez obzira na donošenje etičkog kodeksa.

Etički kodeks se primjenjuje na sve državne odvjetnike i zamjenike državnih odvjetnika, jer je državno odvjetništvo jedna organizacija u kojoj se većina poslova obavlja ekipnim radom, u kojoj su ovlasti katkada dane u obliku određenih uputa upućenih svim dužnosnicima, tako da često i više dužnosnika državnog odvjetništva u određenoj stvari održava kontakte sa trećim osobama.

Neka pravila se odnose samo na ovlasti koje izvršavaju državni odvjetnici i glavni državni odvjetnik. Gdje je takav slučaj, ta su pravila upravljena samo državnim odvjetnicima radi razumijevanja upotrijebljeni su izrazi "državni odvjetnici i Glavni državni odvjetnik", neka od pravila se odnose na sve državne odvjetnike i zamjenike državnih odvjetnika, te se tada

⁴ Do tada su etički kodeks prihvatila 423 državna odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika. Prilog bilješka broj A-278/03 od 20. prosinca 2003.

upotrebljava ili izraz "državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika" ili samo izraz "dužnosnici".

Očekujemo da će nakon usvajanja i početne primjene Etički kodeks narastati u dokument u kojemu će dužnosnici zaposleni u državnom odvjetništvu prepoznavati sami sebe, te za koji će se moći tvrditi da predstavlja stvarno uporište u obavljanju odgovornosti dužnosnika prilikom vršenja dnevnih poslova. Iz tog razloga većina pravila, uključujući i sva opća pravila etičkog kodeksa, se primjenjuju na sve dužnosnike u državnom odvjetništvu.

Tekst Etičkog kodeksa u ovom obliku prihvaćen je u Lovranu dana 29. listopada uz suglasnost svih prisutnih državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika i u skladu s točkom 3. Završnih odredbi dostavljen je svim državnim odvjetnicima i zamjenicima državnih odvjetnika na prihvaćanje.

Kako je etički kodeks prihvatila natpolovična većina državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika to je u skladu s točkom 3.a Završnih odredbi etički kodeks stupio na snagu.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

A-278/03
Zagreb, 20. prosinac 2003.
DN/ND

SLUŽBENA BILJEŠKA

PREDMET: Stupanje na snagu etičkog kodeksa

1. Tekst Etičkog kodeksa u ovom obliku prihvaćen je u Lovranu dana 29. listopada uz suglasnost svih prisutnih državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, pa je stoga u skladu s točkom 3.a Završnih odredbi upućen na prihvaćanje svim zamjenicima i državnim odvjetnicima.

2. Zamjenici državnih odvjetnika i državni odvjetnici prihvaćali su etički kodeks potpisivanjem izjave iz točke 3.b Završnih odredbi.

3. Prebrojavanjem je utvrđeno da su do 20. prosinca 2003. godine Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostavljene 423 potpisane izjave, pa kako je na dan 30. listopada 2003. godine bilo ukupno zaposleno 543 zamjenika državnih odvjetnika i državnih odvjetnika, to se utvrđuje da je etički kodeks prihvaćen od natpolovične većine zaposlenih zamjenika državnih odvjetnika i državnih odvjetnika i da je u skladu s točkom 3.a Završnih odredbi Etički kodeks državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika stupio na snagu.

ZAMJENIK GLAVNOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA
REPUBLIKE HRVATSKE

Dragan Novosel